

Pantheon 25, Postbus 275
7500 AG Enschede
Telefoon : 053 - 4804704
Telefax : 053 - 4804290
E-mail : rvt.almelo@kienhuishoving.nl

Nederlandse Orde van Advocaten
t.a.v. de weledelgestrenge heer
mr. J.J.H. Suyver, Algemeen Secretaris
Postbus 30851
2500 GW DEN HAAG

Enschede, 30 mei 2008

Inzake : reactie concept wetsvoorstel

Amice,

U heeft het concept wetsvoorstel ter uitvoering van de bevindingen van de Commissies Deetman en Hofhuis ter consultatie aan ons toegezonden.

In het wetsvoorstel wordt onder andere voorgesteld dat de hoger beroepen van het arrondissement Almelo niet meer door het Gerechtshof te Arnhem maar door het Gerechtshof te Leeuwarden behandeld zullen worden.

In de "Circulaire van de Minister-President van 18 november 1992" zijn "Aanwijzingen voor de regelgeving (doorlopende tekst tot en met 7^e wijziging, Stert. 2005, 87)" gegeven. Wij zijn van mening dat bij het concept wetsvoorstel deze aanwijzingen voor de regelgeving niet, althans onvoldoende, toegepast zijn.

Met het concept wetsvoorstel kunnen wij ons op geen enkele wijze verenigen, omdat:

- 1) *niet duidelijk is wat de knelpunten thans bij het Gerechtshof Leeuwarden zijn en wat de voorgestelde wijziging aan oplossing van die mogelijke knelpunten bijdraagt omdat het Gerechtshof Leeuwarden ook na de wijziging klein blijft;*
- 2) *de geringe omvang van het Gerechtshof Leeuwarden niet dient te worden afgewenteld op de Twentse burger en de Almelo'se balie;*
- 3) *de neveneffecten van de regeling, zoals bepaald in aanwijzing 9 van de Circulaire, niet meegenomen zijn;*

- 4) *wanneer de reisafstand voor de rechter bij zijn detachering bij een andere rechtbank niet te groot mag worden, dat uitgangpunt ook voor de advocaat geldt;*
- 5) *samenwerking van het Gerechtshof Leeuwarden met het Gerechtshof Arnhem of Amsterdam een veel betere oplossing biedt;*
- 6) *de vraag is of een nevenzittingsplaats in Zwolle een oplossing is?*
- 7) *in aanwijzing 15 van de Circulaire is geregeld dat de nadelige gevolgen van een regeling niet onevenredig mogen zijn in verhouding tot de met de regeling te dienen doelen.*

Wij zullen een en ander hierna toelichten.

Ad 1: Niet duidelijk is wat de knelpunten thans bij het Gerechtshof Leeuwarden zijn en wat de voorgestelde wijziging aan oplossing van die mogelijke knelpunten bijdraagt omdat het Gerechtshof Leeuwarden ook na de wijziging klein blijft.

In aanwijzing 7a van de hiervoor genoemde Circulaire wordt uiteengezet dat kennis wordt vergaard van de relevante feiten en omstandigheden.

De memorie van toelichting bevat echter geen informatie of en welke knelpunten er bij de huidige omvang van het Gerechtshof te Leeuwarden zijn.

De vergroting van het hofressort Leeuwarden met de arrondissementen Zwolle (zonder Lelystad) en Almelo betekent dat het aantal hoger beroepen dat behandeld zal worden door het Gerechtshof te Leeuwarden met slechts 5%, namelijk van de huidige 7% naar 12% van het landelijke aantal hoger beroepen, zal stijgen. Vanuit Almelo komen 3% van de hoger beroepen en vanuit Zwolle zonder Lelystad 2%. Wij nemen daarbij de 2% hoger beroepen vanuit de provincie Flevoland niet mee omdat voorzienbaar is dat, zodra het arrondissement Lelystad gevestigd wordt, de hoger beroepen vanuit dat arrondissement zullen worden overgeheveld naar Arnhem dan wel Amsterdam. De andere vier Gerechtshoven zullen de resterende 88% van het landelijk aantal hoger beroepen voor hun rekening nemen en dat is gemiddeld 22% per Gerechtshof.

De memorie van toelichting bevat geen informatie wat de toevoeging van de arrondissementen Almelo en Zwolle aan oplossing van de mogelijke knelpunten van het Gerechtshof Leeuwarden bijdraagt en of die daardoor daadwerkelijk opgelost worden. Het Gerechtshof Leeuwarden blijft immers vergeleken met de andere Gerechtshoven klein van omvang.

Ad 2: De geringe omvang van het Gerechtshof Leeuwarden niet dient te worden afgewenteld op de Twentse burger en de Almelose balie.

In aanwijzing 13 van bedoelde Circulaire is geregeld dat bij de keuze voor een bepaalde regeling ernaar wordt gestreefd naar zo beperkt mogelijke lasten voor burgers, bedrijven en instellingen maar omtrent de toename van de lasten voor de Twentse regio is in dit wetsontwerp niets onderzocht laat staan overwogen.

De stedelijke agglomeratie Almelo, Borne, Hengelo en Enschede behoort met 350.000 inwoners na Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Eindhoven tot de grootste van het land. Twente telt totaal ruim 600.000 inwoners.

Een behandeling in hoger beroep bijwonen kost, wanneer dat in Leeuwarden moet plaatsvinden, onevenredig veel reistijd. Voor de heenreis zal gerekend vanuit de grootste Twentse stad Enschede minimaal 2½ uur van te voren van huis vertrokken moeten worden en wanneer gereisd wordt per openbaar vervoer nog eerder. Met de heen en terugreis voor een mondelinge behandeling in Leeuwarden moet dus ongeveer met een hele dag gerekend worden voor één behandeling in hoger beroep. De verkeerswegen tussen Twente en het Noorden zijn voor een groot deel 2-baans provinciale wegen.

Het Gerechtshof in Arnhem kan met ongeveer één uur reistijd worden bereikt. Het is nota bene zo dat vanuit Enschede het Gerechtshof Amsterdam, als er geen files zijn, in 1½ uur bereikt kan worden doordat tussen Amsterdam en Enschede de A1 autosnelweg gelegen is.

Voor de Twentse burger betekent het bijwonen van een hoger beroep in Leeuwarden, omdat hijzelf de kosten van reizen en tijdverzuim voor zijn rekening moet nemen, dat hij meer kosten heeft en bovendien de extra tijd, die zijn advocaat aan de zaak vanwege het reizen moet besteden, zal moeten betalen.

Wij zijn dan ook van oordeel dat aanwijzing 13 van bedoelde Circulaire ten onrechte bij het wetsvoorstel niet in aanmerking genomen is.

In het bijzonder vragen wij aandacht voor de Twentse burgers die aangewezen zijn op gefinancierde rechtshulp. Die zijn vanwege hun inkomenspositie niet of nauwelijks in staat extra reiskosten te betalen. De meeste hoger beroepen in zaken waarin gefinancierde rechtshulp wordt verleend zijn strafzaken en familiezaken en in die zaken vinden vaak meerdere zittingen plaats.

Voor de leden van de Almelose Balie die zich bezighouden met gefinancierde rechtshulp zal het, wanneer de hoger beroepen in Leeuwarden zouden moeten plaatsvinden, financieel onhaalbaar kunnen zijn om zaken op toevoegingbasis te behandelen. Nogmaals dit is niet onderzocht. Het is immers bekend dat voor reiskosten en reistijd een vergoeding, die op geen stukken na kostendekkend is, verstrekt wordt. De animo van de Almelose Balie om op basis van gefinancierde rechtshulp zaken te doen zal daardoor afnemen en de toegang tot het recht in het arrondissement Almelo voor de sociaal zwakkeren zal op financiële gronden belemmerd worden.

De rechtsbescherming van de burger is een groot goed. Eén van de elementen daarbij is dat de rechtspraak voor de burger geografisch bereikbaar is. In de toelichting bij het wetsontwerp wordt dat ook benadrukt. De voorgestelde wijziging om de hoger beroepen van het arrondissement Almelo niet meer in Arnhem maar in Leeuwarden te willen laten behandelen ondergraaft naar onze mening voor een te grote bevolkingsgroep de reële mogelijkheid om in hoger te kunnen komen doordat het Gerechtshof Leeuwarden vanuit de regio Twente niet als reëel bereikbaar kan worden gezien.

Wij menen dat voor een gemiddelde behandeling in hoger beroep een burger maximaal 4 uur kwijt zou moeten zijn, wat thans voor het arrondissement Almelo het geval is.

Ad 3: De neveneffecten van de regeling, zoals bepaald in aanwijzing 9 van de Circulaire, niet meegenomen zijn.

De Raden voor Rechtsbijstand en de Raden van Discipline zijn ook hofressortsgewijze georganiseerd maar in het ontwerp wetsontwerp wordt geen aandacht geschonken aan de effecten die de wijziging van de hofressortelijke grenzen hebben. Ook deze instanties dienen voor burgers en advocaten reëel bereikbaar te zijn wanneer mondelinge behandelingen plaats vinden, hetgeen niet het geval is als ook deze instanties “meegaan” in de hofressortelijke herindeling en ook voor zittingen van deze instanties vanuit de regio Twente naar Leeuwarden dient te worden gereisd.

Met de Raden van Toezicht in het Hofressort Arnhem bestaan hartelijke contacten en wordt intensief samengewerkt met betrekking tot de afstemming van verordeningen en het voeren en het uitvoeren van beleid. Zo’n samenwerking zal met de noordelijke balies vanwege de reisafstand bezwaarlijk tot stand kunnen komen.

Ad 4: Wanneer de reisafstand voor de rechter bij zijn detachering bij een andere rechtbank niet te groot mag worden, dat uitgangspunt ook voor de advocaat geldt.

In het voorontwerp wordt voorgesteld om een nieuw artikel 41a in te voegen bij de Wet Rechtspositie Rechterlijke Ambtenaren, teneinde het mogelijk te maken dat een rechter bij een andere rechtbank voor kortere of langere tijd gedetacheerd wordt. In de toelichting op dit artikel wordt vermeld dat het moet gaan om werkzaamheden waarbij “de extra reistijd beperkt blijft” voor de rechter. Zo’n zelfde uitgangspunt dient naar onze mening ook te gelden voor de 325 advocaten van de Almelose Balie wanneer het gaat om de behandeling in hoger beroep: gelijke monniken gelijke kappen. Dat uitgangspunt betekent dus dat die hoger beroepen niet in Leeuwarden dienen plaats te vinden.

Ad 5: Samenwerking van het Gerechtshof Leeuwarden met het Gerechtshof Arnhem of Amsterdam een veel betere oplossing biedt.

In aanwijzing 7 van bedoelde Circulaire is onder meer vermeld dat alvorens tot het treffen van een regeling wordt besloten onderzocht wordt of de gekozen doelstellingen kunnen worden bereikt kunnen worden door aanpassing of beter gebruik van bestaande instrumenten.

De oplossing dat het Leeuwarder Gerechtshof met een ander Gerechtshof gaat samenwerken is voor zover wij weten tot nu toe niet overwogen. Het is voor ons volstrekt onbegrijpelijk waarom die mogelijkheid niet serieus wordt gezien in aanmerking ook nemende aanwijzing 7.

Bij dit wetsvoorstel, waarbij de hofressortelijke herindeling aan de orde komt, wordt nota bene een wettelijke basis gegeven aan de samenwerking tussen de verschillende hoven en kan zelfs een personele unie gevormd worden. Gezien de grote bezwaren die deze herindeling voor Twente heeft, vinden wij dat eerst deze mogelijkheid beproefd zou moeten worden.

Wij dringen er dan ook op aan dat een onderzoek plaats gaat vinden naar de mogelijkheden om een samenwerkingsrelatie en eventueel personele unie tot stand te brengen tussen het Leeuwarder Gerechtshof en het Gerechtshof Arnhem of Amsterdam.

Daarmee wordt dan ook recht gedaan aan aanwijzing 7 sub d van bedoelde Circulaire, nu daarin duidelijk geregeld is dat voordat overheidsinterventie plaatsvindt eerst moet worden onderzocht of de gekozen doelstellingen niet binnen de bestaande infrastructuur door die aan te passen kunnen worden gevonden.

Ad 6: De vraag is of een nevenzittingsplaats in Zwolle een oplossing is?

Geopperd is, hoewel dat niet in de memorie van toelichting vermeld wordt, dat er voor de hoger beroepszaken voor de provincie Overijssel een voorziening zou kunnen worden gecreëerd door een nevenzittingsplaats in Zwolle te creëren. Wij wijzen erop dat het kleine Gerechtshof Leeuwarden vanwege het grote aantal zaken in hoger beroep dat vanuit Zwolle en Almelo wordt aangebracht dan voor ongeveer 40% van de zaken niet in Leeuwarden maar in Zwolle zitting zou moeten houden. Wij vragen ons af of dat niet leidt tot te weinig cohesie in de behandeling van hoger beroepszaken. Gezien het grote aantal zaken zal dat leiden tot zeer veel extra reiskosten en reistijd. In aanwijzing 14 van bedoelde Circulaire is geregeld dat bij de keuze voor een regeling wordt gestreefd naar zo beperkt mogelijke lasten voor de overheid, maar nergens blijkt dat de extra kosten die mogelijk gaan ontstaan in overweging genomen zijn.

Door een eenvoudige beslissing van de Raad voor Rechtspraak kan, zoals in deze wet ook voorgesteld wordt, zo'n nevenvestiging in Zwolle door de Raad voor Rechtspraak op een latere datum worden beëindigd zonder parlementaire controle. Voor ons is een nevenzittingsplaats in Zwolle dan ook nadrukkelijk slechts een optie als dat wettelijk verankerd wordt en de andere mogelijkheden, waaronder met name samenwerking tussen de Gerechtshoven Arnhem of Amsterdam en Leeuwarden, niet tot de mogelijkheden behoren.

Ad 7: In aanwijzing 15 van de Circulaire is geregeld dat de nadelige gevolgen van een regeling niet onevenredig mogen zijn in verhouding tot de met de regeling te dienen doelen.

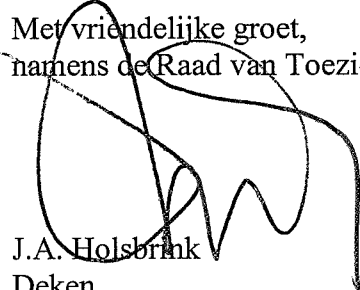
Gezien alles wat in deze brief uiteengezet is zijn de nadelige gevolgen te groot, in het bijzonder wegens de specifieke omstandigheden in Twente. Twente heeft de potentie om een zelfstandige provincie te zijn gezien de omvang van de bevolking en het belang van deze regio. Plannen in het verleden om tot provincievorming te komen zijn niet doorgegaan. Wel betekent het naar ons oordeel, dat het niet doorgaan van de provincie Twente nu niet tegen deze regio dient te werken. Immers neemt het ontwerp wetsontwerp als uitgangspunt dat de indeling per Hofressort provinciegewijs dient plaats te vinden, hetgeen dus juist in het geval van Twente, het arrondissement Almelo, heel nadelig uitpakt. Zou namelijk Twente een zelfstandige provincie zijn, dan zou een indeling vanwege de afstand naar het Gerechtshof Leeuwarden, naar aangenomen mag worden, niet eens overwogen zijn.

Wij stellen het in hoge mate op prijs indien u ons standpunt aan de Minister kenbaar wilt maken.

Uiteraard zijn wij ook gaarne bereid om hierover met u nader van gedachten te wisselen.

Wij hebben besloten, gelet op de grote gevolgen die de voorgestelde ressortelijke herindeling voor de burger en de advocatuur in het arrondissement Almelo heeft, om contact te leggen met (landelijke) politici.

Met vriendelijke groet,
namens de Raad van Toezicht in het arrondissement Almelo,

J.A. Holsbrink
Deken

c.c.:

- de fractievoorzitters van de Tweede Kamer
- de president van de rechtbank Almelo, het gerechtshof Arnhem en het gerechtshof Leeuwarden
- de burgemeesters van de burgerlijke gemeenten in het arrondissement Almelo
- de 325 advocaten in het arrondissement Almelo.

INGEKOMEN 09 JUNI 2008

VERTROUWELIJK

Fax: 070 335 35 31

Per fax en gewone post

De Algemene Raad van de
Nederlandse Orde van Advocaten
t.a.v. mevrouw F.J.R.N. van Dam
Postbus 30851
2500 GW Den Haag

Amsterdam, 6 juni 2008

GK/mlp

Inzake: wetwijziging Wet Rechterlijke Organisatie
(gaarne bij correspondentie vermelden)

Geacht College,

Een commissie uit de Amsterdamse Raad van Toezicht heeft de stukken bestudeerd met betrekking tot de voorgenomen wijziging van de Wet op de Rechterlijke Organisatie c.a., te vinden in de Consultatieversie van 23 april 2008. De voorstellen hebben aan deze zijde tot het navolgende commentaar geleid.

Verhoging competentiegrens kantongerecht tot € 25.000,--

Blijkens de toelichting (pagina 10 e.v.) wordt met de verhoging van de competentiegrens "de toegang tot het recht gediend" omdat de burger in de hier bedoelde zaken kan procederen zonder verplichte inschakeling van een advocaat. De drempel om een procedure aan te spannen wordt verlaagd en tevens wordt een belangrijke kostenbesparing voor de burger gerealiseerd, aldus de toelichting

Blijkens diezelfde toelichting wordt onder ogen gezien dat aldus het procesmonopolie van de advocaat wordt beperkt.

Waar kennelijk als gewichtig uitgangspunt wordt genomen dat een burger kan procederen zonder verplichte inschakeling van een advocaat, is volstrekt onduidelijk waarom de competentiegrens van de kantonrechter wordt verhoogd, en niet, zoals bij dat uitgangspunt in de rede zou liggen, afgeschaft. Kennelijk immers is die inschakeling van een advocaat een blokkade die aan een gewenste eindsituatie in de weg staat.

Die voor de hand liggende gedachte – afschaffing van het procesmonopolie – wordt dezerzijds geenszins bepleit overigens. Er lijkt in de toelichting een belangrijk misverstand te zijn binnengeslopen, namelijk dat "toegang tot het recht" gelijk is aan "toegang tot de rechter". Een en ander wordt immers gemotiveerd met de vaststelling dat kantonrechters ervaren rechters zijn, in het bijzonder vaardig in de omgang met mondeling procederende partijen zonder juridische bijstand. Die motivering lijkt niet goed houdbaar en dus evenmin de consequentie, dat het procesmonopolie moet worden beperkt of zelfs afgeschaft.

Wat er ook zij van het procesmonopolie voor advocaten, waarover in het navolgende meer, de functie van de rechtshelper is nu juist om de toegang tot het recht te verwezenlijken voor de burger die naar algemeen wordt aangenomen de kundigheid en de ervaring mist om op eigen kracht de merites van een juridisch geschil te beoordelen en ook nog eens over de vaardigheid zich schriftelijk en mondeling goed uit te drukken moet beschikken, alsmede over inzicht in de eisen die het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering stelt. Te denken valt aan de substantiëringsplicht, bewijsaanbod, reconventie e.d.. De rechtshelper vervult, met zijn kennis en ervaring, een wezenlijke rol in de toegang tot het recht en die wezenlijke rol wordt zo te zien verward met de wens van de wetgever dat een rechtzoekende zoveel als mogelijk rechtstreeks zich tot een rechter zou moeten kunnen wenden. Het voorstel doet afbreuk aan de toegang tot het recht in plaats van die te verbeteren, nu de rechtzoekende verleid wordt om af te zien van juridische oriëntatie en bijstand.

Ook op detailniveau bestaan aan deze zijde overigens grote bedenkingen. Gewezen wordt, bijvoorbeeld in de toelichting, op de vaardigheid van de kantonrechter om juridisch niet onderlegde rechtzoekenden aan het woord te laten komen. Niets ten nadele van de vaardigheden van de gemiddelde kantonrechter, maar de zittingen waarbij gedaagden mondeling verweer wensen te voeren bij de kantonrechter bestaan naar onze waarneming voor een belangrijk gedeelte daarin, dat de kantonrechter hen ervan tracht te overtuigen dat het geen kwaad kan het verweer toch maar eens op schrift te zetten.

Daarnaast valt in de motivering op dat het van belang wordt geacht dat de drempel om een procedure aan te spannen wordt verlaagd. Het maatschappelijk debat evenwel, voor zover wij menen te mogen vaststellen, wordt op dit stuk over het algemeen juist door een daaraan tegengestelde opinie beheerst, namelijk dat er mogelijk te lichtvaardig wordt geprocedeerd en dat bezien zou moeten worden of tegenwicht kan worden geboden aan een oprukkende notie als "claimcultuur".

In dit verband mist node een beschouwing over de rol van de rechtshelper, al dan niet advocaat, bij het voorkómen van procedures. Als voorbeeld onder meer: algemeen wordt aangenomen dat in de praktijk van letselschadeadvocaten twee tot drie procent van de ingekomen zaken uiteindelijk tot een procedure leidt. Het is mij niet bekend of er voor dit cijfer een empirische onderbouwing bestaat maar voortsnog ondersteunt het de gedachte, dat een advocaat een belangrijk rol speelt in het vermijden van beslag op de rechterlijke tijd en aandacht, waarbij het interessant is op te merken dat juist in de sfeer van letselschade partijen, althans de slachtoffers, snel geneigd zullen zijn een contentieuze oplossing te zoeken. Met een advies van juridische stappen af te zien of bij te dragen aan het bereiken van een schikking draagt de advocaat zeker bij tot toegang tot het recht, zolang recht wordt gezien als een middel tot het bereiken van een correcte oplossing in een democratische samenleving waarmee een geschil wordt beëindigd op basis van een door de rechtzoekende zelf verworven inzicht.

Het kostenaspect van rechtsbijstand

Op de voet van de bevindingen van de commissie-Hofhuis worden in de toelichting argumenten genoemd ter bevordering van de toegang tot laagdrempelige rechtspraak als die van de kantonrechter en, in het verlengde daarvan, dus voor de aanzienlijke

verhoging van de competentiegrens. Eén van die aspecten is dat de kosten voor het voeren van een procedure niet te hoog moeten zijn.

Een niet uit de toelichting blijkende consequentie zou dan in ieder geval moeten zijn dat gehandhaafd blijft, dat de gedaagde in kantongerechtszaken geen griffierecht is verschuldigd. Zou het anders worden en zouden gedaagden te allen tijde of in ieder geval in zaken met een belang tussen € 5.000,-- en € 25.000,-- een griffierecht verschuldigd worden, dan is een belangrijk gedeelte van de kostenbesparing verdwenen.

Meer algemeen evenwel mag worden opgemerkt dat onderbouwing over dat kostenaspect kennelijk verbonden aan het inschakelen van een advocaat, ontbreekt. Bedacht mag voorts worden dat niet alle maar toch veel advocaten in zaken waarvoor niet op basis van een toevoeging wordt geprocedeerd, voor honoraria in de orde van grootte van € 3.000,-- tot € 4.000,-- nog volledige bijstand kunnen verlenen in een aangelegenheid waarin een volledige gerechtelijke procedure in eerste aanleg wordt afgewerkt. Dat is een bedrag dat ongeveer gelijk zal zijn aan tien jaren premie voor een rechtsbijstandverzekering, waarbij evenzeer mag worden bedacht dat het niet onaannemelijk is, dat de meeste in aanmerking komende rechtzoekenden zelden meer dan eens per tien jaar geconfronteerd worden met de wens of de noodzaak om te procederen. De enige echte kostenbesparing treedt vermoedelijk dus alleen op voor de particulier die geen rechtsbijstandverzekering heeft en ook nog eens meer dan één maal per tien jaren op eigen kracht procedeert. Hij moet dan overigens wel, indien eiser, een deurwaarder vinden die zonder aanzienlijke extra-kosten in rekening te brengen, een inleidend processtuk op behoorlijke wijze redigeert en uitbrengt.

Zou de burger die zonder rechtsbijstand wenst te procederen buiten beschouwing worden gelaten, dan verdient overigens nog aanbeveling kort stil te staan bij de keuzemogelijkheden voor diezelfde burger, tussen in zijn algemeenheid gesproken de rechtsbijstand van een verzekeringsmaatschappij of een vakbond aan de ene kant en die van een advocaat aan de andere. In de beschouwing mag dan, als het om de serieuze "toegang tot het recht" gaat, onder meer worden betrokken:

- dat advocaten aan wettelijk tuchtrecht zijn onderworpen;
- dat advocaten aan vaardigheidseisen hebben te voldoen, door middel van de beroepsopleiding en vervolgens de permanente opleiding;
- dat een cliënt keuzevrijheid heeft en dus ook kan besluiten een opdracht aan een advocaat in te trekken en aan een andere te gunnen, terwijl dat (praktisch) onmogelijk is wanneer de rechtsbijstand wordt verleend door een medewerker van een vakbond of een verzekeringsmaatschappij.

Voor zover het kostenaspect dus van belang is voor de toegang tot het recht, lijkt het verstandiger om andere varianten onder ogen te zien. Overwogen zou kunnen worden om de bezuinigingen op de gefinancierde rechtshulp, bijvoorbeeld in bewerkelijk zaken, voortaan te vermijden omdat door die bezuinigingen de burger eerder verplicht wordt om zelf maar te gaan procederen. Daarnaast zou een halt moeten kunnen worden toegeroepen aan de regelmatige stijging van griffierechten en zou, bijvoorbeeld, het BTW-tarief voor advocatendiensten van 19% naar 6% kunnen worden teruggebracht. Ook zou de aftrekbaarheid van advocatenkosten voor, bijvoorbeeld, arbeidszaken kunnen worden hersteld die enige jaren geleden is gesneuveld.

Korte termijn van de procedure

De commissie-Hofhuis noemt ook dit aspect. Het heeft zo te zien geen gelding voor specifiek de kantongerechtsprocedure zonder rechtbijstand. Het geeft ons wel aanleiding op te merken dat de civiele procedure bij de rechtbank door de invoering van de verplichte comparitie na antwoord naar onze waarneming tot goede resultaten heeft geleid, met dien verstande dat de werklast van de rechtbanken dat gunstige effect op het tijdsverloop weer enigszins te niet dreigt te doen. Nadat een zaak is uitgeprocedeerd duurt het naar onze waarneming gaandeweg steeds langer voordat vonnis wordt gewezen, maar dat lijkt een organisatorische kwestie zijn waarbij het om echt even is of de zichzelf uitstel verlenende rechter deel uitmaakt van de rechtbank dan wel kantonrechter is.

De rechter moet voldoende deskundigheid hebben

In zijn algemeenheid gesproken valt voor ons niet vast te stellen dat een aan een rechter voorgelegde zaak eenvoudig is, wanneer het belang niet meer dan € 5.000,-- beloopt. Zonder die gedachte empirisch onderbouwd te hebben, menen wij wél dat de kans dat een zaak gecompliceerder wordt en meer deskundigheid vraagt toeneemt naarmate het belang groter wordt. In ieder geval zal, naarmate het belang groter wordt, de behoefte van in het bijzonder de gedaagde partij toenemen om zich op haar positie te oriënteren en de mogelijkheden van verweer te onderzoeken, uitmondend in de wens om het geschil door een rechter te laten beslechten. Deskundigheid van de rechter als zodanig speelt mogelijk minder een rol maar bij gebreke van enige empirische onderbouwing of zelf maar motivering, noch in de toelichting noch in het rapport van de commissie-Hofhuis, gaat het ons te ver om aan te nemen dat bij een verhoging van de competentiegrens nog steeds dezelfde deskundigheid van de rechter wordt gevraagd als voordien.

Procespartijen moeten vóór het aanspannen van een procedure aan de hand van ondubbelzinnige criteria kunnen vaststellen welke rechter bevoegd is

Dit aspect is neutraal, wanneer het gaat om de vraag of de competentiegrens zou moeten worden verhoogd. Het voorstel tot wijziging van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering voegt evenwel ook aan tot de competentie van de kantonrechter behorende zaken krediettransacties toe, als bedoeld in de Wet op het Consumentenkrediet. Dat lijkt ons geenszins een criterium waarmee een rechtzoekende, zonder bijstand van een jurist, uit de voeten kan. Uit de verwikkelingen, van juridische aard, rond de Dexia-zaken mag overigens ook worden afgeleid dat het bestaande en gehandhaafde criterium "huurkoopovereenkomst" geenszins eenduidig is.

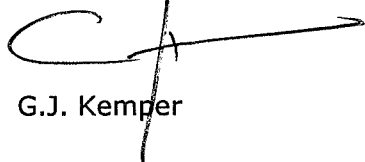
Ook de uitbreiding tot "consumentenkoopovereenkomst" lijkt eerder voer voor juristen te zijn dan een heldere indicatie voor een rechtzoekende of hij zich al dan niet zonder rechtbijstand in de rechtsstrijd kan mengen.

Conclusie

Naar het oordeel van de Amsterdamse Raad mist het wetsvoorstel een deugdelijke onderbouwing, terwijl juist grote twijfel bestaat over de vraag of de doelstelling, zo te zien gericht op de terugdringing van de kosten van rechtbijstand, wel gehaald zal

worden. De Raad vreest daarentegen dat aan de "toegang tot het recht" afbreuk wordt gedaan, doordat de rol van de gekwalificeerde rechtshelper, de advocaat, wordt teruggedrongen. Zonder dat te kunnen onderbouwen zijn wij voorts bevreesd dat de aantrekkelijke snelheid van werken van de kantonrechter, in die zin dat na het uitprocederen op korte termijn een vonnis wordt gewezen, in het gedrang komt, domweg om de gang van zaken bij de rechtbank, nadat de verplichte comparitie van antwoord is ingevoerd, in die richting wijst en het in de rede ligt dat overheveling van zaken naar de kantonrechter ook verplaatsing van dit probleem betekent.

Hoogachtend,

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized 'C' followed by a horizontal line that ends in a small hook.

G.J. Kemper

ONTVANGEN

9 JUN 2008

mw. mr. Lineke M. Bruins
deken

tevens per fax: 070 – 335 35 32 en
per e-mail: j. suyver@advocatenorde.nl
Nederlandse Orde van Advocaten
t.a.v. de weledelgestrenge heer mr. J.J.H. Suyver
Postbus 30851
2500 GW DEN HAAG

Ref.

6 juni 2008

Datum

Geachte heer Suijver,

Gaarne maak ik gebruik van de door u geboden gelegenheid om te reageren op het concept wetsontwerp Evaluatiewet modernisering rechterlijke organisatie.

De Haagse Raad van Toezicht en de Haagse fractie hebben zich geschaard achter het door mij in mijn brief van 14 januari jl. verwoorde standpunt over de aanbevelingen van het rapport van de Commissie Hofhuis om de competentiegrens van de kantonrechters te verhogen tot € 25.000,-- en art. 47 Ro te schrappen.

Te uwer bediening hecht ik als **bijlage 1** nog een kopie van mijn brief, met het verzoek die als hier herhaald en ingelast te beschouwen.

Voorts doe ik u toekomen als **bijlage 2** een kopie van de brief die ik ontving van mr. baron J.Ph. van Utenhoven naar aanleiding van ditzelfde onderwerp, met het verzoek hiervan tevens kennis te nemen.

Samengevat zijn wij van oordeel dat er onvoldoende is nagedacht over de gevolgen van de verhoging van de competentiegrens tot € 25.000,-- en het schrappen van art. 47 Ro, voor de advocatuur en niet in de laatste plaats voor de rechtzoekende burger.

Het rapport biedt onvoldoende onderbouwing – maatschappelijke wens? Schattingen, naar taxatie, ontbreken hard cijfermateriaal – immers niet gebaseerd op onderzoek, om de aanbevelingen te rechtvaardigen.

Het voornemen om kantonzaken in daartoe aangewezen gevallen ook meervoudig te laten behandelen is mogelijk een logisch gevolg van de verhoging van de competentiegrens, maar daarmee wordt tevens aangetoond dat de slagvaardigheid, waarmee de kantonrechter thans kan opereren, teniet wordt gedaan.

Ik durf te zeggen dat burgers het meest tevreden zijn over de kantonrechter, die een snelle beslissing neemt in zaken die mensen in hun dagelijks leven direct aangaan. Te weten wonen, werken en winkelen. Hoewel het woord kantonrechter en het woord kantonzaken wel blijven

bestaan, zullen het in de toekomst niet meer dan letters zijn, de kantonrechtspraak zal op den duur opgaan in de rechtbanken. Ook omdat het aan de gerechten zelf wordt overgelaten of er al dan niet een sector kanton zal zijn.

In de grote arrondissementen zal die sector voorlopig nog wel gehandhaafd blijven, maar in de kleinere rechtbanken mogelijk niet, en dan is een belangrijk aspect van de kantonrechtspraak verdwenen, te weten de bereikbaarheid voor de rechtzoekende burger, de access to justice.

Van oudsher diende het kantongerecht per paard in één dag bereikbaar te zijn!

Dezerzijds wordt gevreesd dat de problemen, die er zijn met de verdeling van de werklast van rechters, en de achterstanden die er zijn, worden “opgelost” door de beoogde wetswijziging.

Ik ben van mening dat dat mogelijk korte termijn denken is, zonder dat er een goed onderbouwd onderzoek naar is gedaan en alternatieven zijn beproefd. Ik bepleit derhalve verder onderzoek en overleg, waarbij ik benadruk dat het onjuist is te menen dat de Haagse Raad en de Haagse fractie niet in beweging te brengen zouden zijn en alles bij het oude zouden willen laten.

Eenzelfde probleem zie ik bij de wijziging van de ressortgrenzen, en in mindere mate bij de samenwerking tussen gerechten, hoofdplaatsen en nevenlocaties.

Hoewel de gevolgen voor Den Haag door de wijziging van de ressortgrenzen niet ingrijpend zullen zijn, ben ik van oordeel dat ook hier een bureaucratische en administratieve oplossing wordt gezocht voor het probleem van werkdruk en achterstanden, dat mogelijk op een andere wijze moet worden opgelost.

De huidige op zichzelf logische ressortindeling, gebaseerd ook op historische verbanden, wordt geofferd voor de oplossing van een probleem, zonder dat duidelijk is in hoeverre dat probleem daarmee – ook op de lange duur – wordt opgelost. Den Haag schaart zich dan ook achter de bezwaren die uit Middelburg en met name uit Almelo komen.

De brief van de Almelose Deken van 2 juni jl. heeft onze instemming. Nog eens goed nadenken voordat alles overhoop wordt gegooid!

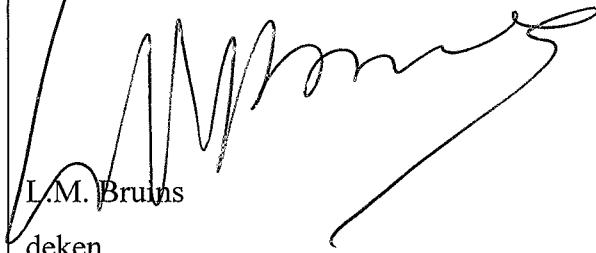
Tenslotte nog het volgende.

Mij de situatie indenkend, veronderstel ik dat er bij verhoging van de competentiegrens tot € 25.000,-- het aantal appels zal toenemen, waardoor de hoven nog meer belast zullen worden dan nu reeds het geval is.

In zoverre hebben wij te maken van een al omvattend probleem. Ik vraag mij af of ook met dit ongewenst (mogelijke) gevolg rekening is gehouden.

Gaarne verzoek ik u het Haagse standpunt te betrekken bij uw overleg op Justitie.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'L.M. Bruins', written in a cursive style.

L.M. Bruins

deken

PRODUCTIE 1

Aan de edelachtbare vrouwe
mr. A.C.J. van Dooijeweert, vice-president
voorzitter sector kanton, locatie 's-Gravenhage
Postbus 20302
2500 EH DEN HAAG

Ref.

Datum 14 januari 2008

Edelachtbare vrouwe,

Inzake: Ruim baan voor de burger???

Edelachtbare vrouwe,

De Raad voor de Rechtspraak heeft in mei 2007 een commissie ingesteld. Deze "Adviescommissie verbreding kantonrechtspraak en differentiatie werkstromen", is, naar haar voorzitter, bekend geworden als de Commissie Hofhuis.

De commissie doet – voor zover hier van belang – drie aanbevelingen, te weten:

- de competentiegrens te verhogen naar € 25.000,-;
- uitbreiding van de competentie van de kantonrechter met de categorieën consumentenkoopzaken, zaken met betrekking tot consumptief krediet en arbeidszaken betreffende statutaire directeurs van naamloze en besloten vennootschappen, en
- de mogelijkheid te scheppen om over de hele linie een verwijzing naar een meervoudige kamer van kantonrechters mogelijk te maken.

Tevens adviseert de commissie – ongevraagd, maar desalniettemin met klem – artikel 47 RO af te schaffen.

De Raad voor de Rechtspraak zal de aanbevelingen van de commissie gebruiken bij zijn advies aan de Minister van Justitie.

Uitvoering van deze aanbevelingen heeft zodanig ingrijpende consequenties dat er bij mij, als deken van de Orde van Advocaten bij de Hoge Raad der Nederlanden, de behoefte bestaat een

reactie op papier te zetten teneinde een bijdrage te leveren aan de discussie die naar aanleiding van dit rapport gevoerd zal worden, onder meer – naar ik begrepen heb – op het kantonrechtersoverleg op 21 januari a.s.

Laat ik voorop stellen dat ik met name mijn gedachten heb laten gaan over de gevolgen van de voorstellen voor de advocatuur, over het belang en de positie van het kantongerecht in het algemeen en de belangen van de rechtzoekenden en minder over de organisatorische consequenties van die voorstellen, zoals de noodzakelijke overstap van rechters van de sector civiel naar de sector kanton. De – voorzichtig gezegd – ingrijpende personele veranderingen laat ik dus buiten beschouwing.

Voorts wil ik benadrukken dat de balie openstaat voor veranderingen indien deze een verbetering zijn in het licht van het te bereiken doel. In de woorden van de adviescommissie, zoals aangegeven onder punt 1.3 van het rapport: Het perspectief en de belangen van rechtzoekenden dienen centraal te staan.

De kwaliteit van een advies moet niet worden afgemeten aan het notenapparaat of de literatuurverwijzingen. De ingrijpende adviezen van de Commissie Hofhuis vragen, meen ik, echter om een meer solide onderbouwing dan de “aannames” en “taxatie” van de commissie, die, naar zij constateert, “slechts in zeer beperkte mate” gebruik (heeft) kunnen maken van “hard” cijfermateriaal.

Procesmonopolie advocaten

Het advies van de commissie raakt het procesmonopolie van de advocatuur.

Dat monopolie is er niet omwille van de advocatuur maar omwille van de burger, die in een rechtsstaat behoefte heeft aan adequate rechtsbijstand opdat de onpartijdige rechter in staat is met de vereiste snelheid en diepgang een gemotiveerde beslissing te geven.

De bijstand van de advocatuur blijft evenwel niet beperkt tot het voeren van een procedure. Juist in de zaken van wat minder financieel belang zal de advocaat er alles aan doen om een procedure te voorkomen. Dat geldt zowel voor de eisende als voor de verwerende partij.

De commissie geeft er geen enkel blijk van oog te hebben voor deze zeeffunctie van de advocatuur.

Deze vorm van rechtshulp dient te geschieden door iemand die zowel de formele als de materiële kanten van de zaak kan overzien, iemand die zonder eigen belang bij de uitslag van de procedure de rechtzoekenden kan adviseren zonder zich te laten leiden door emoties. En die persoon is bij uitstek de advocaat die gebonden is aan de kernwaarden van de advocatuur, gebonden is aan gedragsregels en onderworpen is aan klacht- en tuchtrecht. De advocaat die verplicht is zijn kennis op peil te houden, die verplicht is een beroepsaansprakelijkheidsverzekering af te sluiten, kortom degene die de noodzakelijke kwaliteit biedt.

Ik mag in dit verband wel verwijzen naar het rapport van de Commissie Van Wijmen: Een maatschappelijke orde, van 24 april 2006, in het bijzonder naar hoofdstuk III.

In het rapport van de Commissie Hofhuis wordt slechts melding gemaakt van de aantallen zaken die aan de kantonrechter zijn voorgelegd, en wordt derhalve op geen enkele wijze rekening gehouden met zaken die op de zeef zijn achtergebleven, dan wel anderszins buiten rechte zijn opgelost.

Een rechtshulpverlener, die niet de garanties kan bieden aan deze hoge eisen te voldoen, is niet gelijk te stellen met een advocaat.

Nu kunt u tegenwerpen dat niet iedere advocaat aan deze hooggestemde en te toetsen verwachtingen voldoet, maar datzelfde kan uiteraard gezegd worden van overige rechtshulpverleners.

En het is zeker een taak van de Orde om de kwaliteit van de advocaat te optimaliseren. Daar wordt dan ook hard aan gewerkt.

Het is dan ook niet goed te begrijpen waar de commissie haar taxatie op baseert dat de werklastvermindering als gevolg van het minder “juridisch” presenteren en werklastvermeerdering als gevolg van onvoldoende juridisch of omslachtiger presenteren in algemene zin tegen elkaar opwegen. Ik acht dat een slag in de lucht.

Belangrijk in een eerlijk proces is “equality of arms”. Als het aan de rechtzoekenden zelf wordt overgelaten om wel of niet een advocaat in de arm te nemen zal dat mogelijk tot gevolg hebben dat de ene partij zich wel rechtsbijstand zal kunnen veroorloven en de andere partij niet. De partij die voor gefinancierde rechtshulp in aanmerking komt en de partij die net boven de grens valt om voor gefinancierde rechtshulp in aanmerking te komen. Overigens is het nog maar de vraag of het beleid van de Raad voor de Rechtsbijstand niet zal worden aangepast bij een wetswijziging zoals door de commissie wordt voorgesteld. Ik heb in het rapport niet kunnen bespeuren dat de Raad voor de Rechtsbijstand gehoord is. Het probleem van feitelijk verminderde “access to justice”, voor zover dat het gevolg is van de kosten van juridische bijstand, is een probleem dat door de advocatuur onder ogen wordt gezien. Dat probleem moet worden opgelost, niet alleen door de advocatuur maar met name door de overheid. Ik teken aan dat het een advocaat vrij staat om prijsafspraken te maken, om een lager uurtarief te hanteren maar ook dat hij of zij op grond van de gedragsregels gehouden is bij het vaststellen van een declaratie een, alle omstandigheden in aanmerking genomen, redelijk salaris in rekening te brengen.

Daar kan een advocaat dus op worden aangesproken, en dat moet misschien vaker dan thans het geval is ook gebeuren. De publieke verantwoordelijkheid is ook voor een advocaat groot waar het betreft het functioneren van een goed en rechtvaardig rechtsstelsel.

De rechtszoekende, en om diens perspectief en belang ging het toch, heeft geen enkele garantie dat een rechtshulpverlener (niet-advocaat) de kwaliteit biedt die noodzakelijk is. Er is geen deugdelijke controle op mogelijk. De rechtshulpverlener (niet-advocaat, met uitzondering van de deurwaarder) is niet onderworpen aan regels van klacht- of tuchtrecht, regels die in de advocatuur een grote ontwikkeling hebben meegemaakt. De rechtshulpverlener (niet-advocaat) is in de meeste gevallen niet verzekerd tegen de gevolgen van beroepsfouten.

Naar mijn mening staat de advocatuur open voor ontwikkelingen, waarvoor ik alleen al verwijs naar het feit dat velen als advocaat in dienstbetrekking (cohen-advocaat) werkzaam zijn. Maar die moeten ook voldoen aan de verordeningen van de Orde en die zijn ook onderworpen aan het klacht- en tuchtrecht, in tegenstelling tot niet-advocaten, wederom, deurwaarders uitgezonderd.

Relatief klein belang en complexiteit van zaken

Naar mijn mening schakelt de commissie zaken met een “relatief klein belang” gelijk met niet-complexe zaken, hetgeen in zijn algemeenheid niet juist is.

Ook zaken met een groot belang kunnen weinig complex zijn en omgekeerd.

De commissie miskent naar mijn mening dat ook geschillen tot € 25.000,- voor rechtzoekenden in vele gevallen niet een relatief klein belang vertegenwoordigen maar juist een heel groot belang.

De kantonrechter/afschaffing artikel 47 RO?

In het rapport van de Commissie Hofhuis wordt gepleit voor afschaffing van artikel 47 RO.

De gerechten zouden zelf moeten kunnen bepalen of zij een sector kanton, net zoals bijvoorbeeld een sector personen- en familierecht, aanhouden. De strekking van het rapport is dat er steeds minder onderscheid te constateren valt tussen de sector civiel en de sector kanton. De rechters van de sector civiel doen immers ook steeds meer mondelinge behandelingen, zij worden daarop getraind, dus waarom zou er nog zo’n onderscheid gemaakt moeten worden. De sector kanton zou ook meervoudig moeten kunnen zitten, dus ook wat dat betreft is er weinig verschil.

De ervaring leert dat rechtzoekenden in het algemeen zeer tevreden zijn over de kantongerechtsprocedure en de kantonrechters. De wijze van aanpak wordt gewaardeerd. In het huidige stelsel heeft de kantonrechter vaak een andere achtergrond dan de “gewone rechter”: de kantonrechter is veelal afkomstig uit de advocatuur en brengt in vele gevallen daarom een andere, zoal niet bredere, maatschappelijke ervaring mee. Die andere werkervaring betekent naar mijn mening ook een andere werkinstelling. Dat verschil is juist in zaken die betrekking hebben op geschillen die “ dicht bij huis en werk ” liggen van groot belang. De kantonrechter, van oudsher de vrederechter, is slagvaardig en moet zelfs vaderlijk (of moederlijk) kunnen optreden. Dat moet behouden blijven. Dat hebben in bepaalde zaken rechtzoekenden nodig.

Waarom zou een goed functionerend stelsel worden gewijzigd zonder daar eerst nog eens goed over na te denken en beslissingen te nemen op basis van degelijke onderzoeken? Bij lezing van

het rapport van de Commissie Hofhuis wordt de vrees gevoed, die al bij de wetswijziging van 2002 was ontstaan, dat het kantongerecht wordt afgeschaft. Alleen een naam is natuurlijk niet voldoende.

Wordt het aan de gerechten zelf overgelaten, dan zal moeten worden aangenomen dat in ieder geval bij de kleinere rechtbanken de sector kanton helemaal gaat verdwijnen en bij de grotere rechtbanken het kantongerecht alleen als een sector zonder wezenlijk verschil met de sector civiel zal worden aangemerkt.

Hier bekruipt mij, en, heb ik mogen bemerken, niet alleen mij, het gevoel dat het kind met het badwater wordt weggegooid en dan is er iets moeilijk omkeerbaars gebeurd.

Grondslagen en legitimiteit

In het rapport wordt zonder nadere specificatie vermeld dat de opvattingen van de belangrijkste beroeps- en belangenorganisaties zijn meegewogen bij de totstandkoming van het rapport en dat alle aanbevelingen in het rapport zijn verwerkt. Op pagina 8 onder 1.4 valt te lezen dat er eenmaal een zogenaamde klankbordbijeenkomst heeft plaatsgevonden waaruit het “beeld is gerezen” dat een verhoging van de competentiegrens naar € 25.000,- niet op praktische bezwaren bij de betrokken organisaties stuit en dat in veel zaken de rechtsbijstand van niet-advocaten, zoals juristen van rechtsbijstandverzekeraars en vakbonden van een hoog niveau is. Waar is dat beeld op gebaseerd? Een verslag van de bijeenkomst van de klankbordgroep is niet bijgevoegd. Niet is gebleken dat de betrokkenen bij de klankbordbijeenkomst een concept versie van het rapport onder ogen hebben gekregen, een concept dat kennelijk twee dagen later wel is voorgelegd aan twee externe adviseurs.

Naar mij is gebleken heeft de vertegenwoordiger van de NOvA zijn op- en/of aanmerkingen, die kritisch van aard waren, niet in het verslag gelezen en niet in het rapport teruggevonden.

Ik heb moeten constateren dat advocaten niet op de hoogte waren van het onderzoek van de commissie, zodat ik voorzichtig gezegd moeite heb met de legitimiteit van conclusies van de commissie.

Ik stel voor de discussie breder te voeren, omdat ik het nu juist niet in het belang van de burger acht indien de voorstellen van de Commissie Hofhuis, via de Raad voor de Rechtspraak, door de Minister van Justitie worden overgenomen. Wijziging en verruiming van de bevoegdheid van de kantonrechter moeten uiteraard bespreekbaar zijn. Het verhogen van de competentiegrens met een percentage op basis van de inflatiecorrectie is acceptabel.

De discussie kan uiteraard niet ieder jaar gevoerd worden, zodat verhoging van de competentiegrens tot € 10.000,- (ook dat is een arbitrair bedrag) bespreekbaar zou moeten zijn. Ook uitbreiding van het domein van de kantonrechter is bespreekbaar, ook met de advocatuur.

Een kopie van deze brief zend ik aan:

- mr. W.M.J. Bekkers, algemeen deken NOvA;
- mr. F.C. Bakker, president rechtbank 's-Gravenhage;

- mr. H.F.M. Hofhuis, voorzitter commissie;
- mr. G. Keizer, kantonrechter;
- mr. G.P. van Ham, kantonrechter;
- de lokale deken van de Orde van Advocaten;
- de leden van de Haagse fractie in het College van Afgevaardigden;
- prof. mr. C.J.J.C. van Nispen, advocaat;
- mr. L.P.M. Eenens, advocaat;
- mr. H.L. Duijm, advocaat;
- KKO Den Haag (mr. B.D.W. Martens).

In het blad van de Haagse Orde “Aan de Orde” van december 2007 heb ik in het kort het in deze brief verwoorde standpunt in de column “Van de deken” aangehaald.

Dat heeft tot een aantal reacties geleid van onder meer advocaten, die ik heb toegezegd hen nader te informeren, teneinde de discussie zo breed mogelijk te kunnen voeren.

Uiteraard ben ik gaarne bereid om een toelichting te geven op het in deze brief verwoorde standpunt.

Met gevoelens van de meeste hoogachting,

Lineke M. Bruins
deken

PRODUCTIE 2

WESSEL, TIDEMAN & SASSEN

ADVOCATEN

Adviseur
mr. H. Petten

INGEKOMEN 26 MEI 2008

Advocaten
mr. L.Ph.J. baron van Utenhove
/** mr. M.A.B. Sassen
**** mr. R.H.A. Wessel
* mr. J.A. Dullaart
*** mr. B.J. Tideman
mw.mr. A.M.C. Marius-
van Beghen
mr. P.P. Hart
**** mw.mr. P.W.H.M. Willems

mr. W.J.F. Knoeff
mw.mr. E.C.J. Hennekam
mw.mr. S.M. van de Pest
mr.drs. S.A.P. van den Berg
mr. R. le Grand
mr. M.R. van 't Landt
mw.mr. A.H.H. Vermeulen
mr. G.J. Koele
mr. J.A. Möhlmann
mr. J.W.H. Buiting
mr. P.J. Versteeg

* *Tevens belastingadviseur*
** *lid I.S.1*
*** *lid insaki*
**** *lid I.L.N.*

Raad van Toezicht voor de Orde van Advocaten bij de
Hoge Raad der Nederlanden
T.a.v. mevr. Mr L.M. Bruins
Van Stolkweg 8
2585 JP DEN HAAG
BEZORGEN

Datum : 26 mei 2008
Betreft : VAN UTENHOVE/ALGEMEEN
Dossiernr. : 12425/08-089615
E-mail : L.van.utenhove@wtsadvocaten.nl
Doorkiesnr. : 070- 338 06 40
Inzake : Modernisering Rechtelijke Organisatie

Amicae, amici,

De NOvA stelt ons in staat te reageren op het Conceptwetvoorstel Evaluatiewet Modernisering Rechtelijke Organisatie. Als afgevaardigde maak ik daar graag gebruik van, zij het dat ik mij beperk tot het voorstel om de competentiegrens van de Kantonrechter te verhogen van € 5.000,- naar € 25.000,- (art. 93 Rv.). Daarentoent het volgende.

Op zich valt de keuze om een substantieel deel van de civiele zaken niet langer door de Rb maar door de Ktr te laten beslechten te verdedigen. Gevolg zal zijn dat het aantal zaken waarvoor geen verplichte bijstand door een advocaat heeft te gelden aanzienlijk zal toenemen. De vraag is wat dat gaat betekenen voor – kort gezegd – de kwaliteit van de kantonrecht-spraak

De doorsnee rechtzoekende draagt geen kennis van het materiële en formele recht en doet er derhalve goed aan, ook al gaat het "slechts" om een belang van maximaal € 25.000,=, om zich op enigerlei wijze te laten bijstaan.

Ieder volwassene die de Nederlandse taal enigszins in woord en geschrift beheerst kan ongeclausuleerd in kantonzaken als procesgemachtigde optreden.

Hoewel er altijd en overal grenzen moeten worden getrokken doet het vreemd aan om bij een belang van één euro meer plotseling te vergen dat er een advocaat (een academisch gevormde jurist die is gebonden aan de Advocatenwet, aan Gedragsregels en aan tenminste zes NOvA-verordeningen) wordt ingeschakeld.

Hoewel marktwerking een groot goed is, is een goede rechtsbedeling van zo fundamentele aard dat de hierboven geschetste discrepantie niet zonder meer kan worden aanvaard. Waar ik op doel is het volgende.

Bezoekadres

Van Stolkweg 10
2585 JP Den Haag

Correspondentieadres

Postbus 80504
2508 GM Den Haag

Informatie

T +31 (0)70 350 40 55
F +31 (0)70 350 61 87
info@wtsadvocaten.nl
www.wtsadvocaten.nl

Wessel, Tideman & Sassen advocaten BV is een besloten vennootschap, ingeschreven bij de KvK Haaglanden onder nummer 27278243. Alle aan WTS verstrekte opdrachten zijn onderworpen aan onze algemene voorwaarden, gedeponeerd bij de KvK te Den Haag. In deze voorwaarden is ondermeer onze aansprakelijkheid, behoudens ons eigen risico, beperkt tot het bedrag waarop onze aansprakelijkheidsverzekering in het betreffende geval aanspraak geeft. Op verzoek zenden wij u kosteloos een exemplaar van onze algemene voorwaarden toe.

Het wetsvoorstel verkleint het tot-nog-toe exclusief aan de advocatuur toebedeelde procesdomein en vergroot de markt voor, wat ik maar noem, de vrije gemachtigde of rechtshelper aan wie, zoals gezegd, door de wet geen enkele eis wordt gesteld.

Hoewel aannemelijk is dat deurwaarderskantoren, juridische advieskantoren en branche-organisaties zullen trachten om een deel van de nieuwe markt in civiele kantongerecht-procedures naar zich toe te trekken, zal de advocatuur op dit vlak het meest te duchten hebben van de rechtsbijstandverzekeraars, hierna "de verzekeraars". Het aantal polissen neemt al jaren gestaag toe.

Gemakshalve vereenzelvig ik die verzekeraars met de stichtingen waarvan zij zich veelal bedienen voor het feitelijk vergoeden van de schade. Let wel: rechtsbijstandverzekeraars keren nimmer geld aan hun verzekerden uit; zij vergoeden in natura, d.w.z. door middel van het (laten) verlenen van rechtshulp.

Het publiek, i.c. de (potentiële) verzekerde, associeert een rechtsbijstandverzekering met het recht op bijstand van een advocaat in geval van juridische problemen. De verzekeraars spannen zich niet in om dat beeld te nuanceren. In alle (reclame)uitingen van verzekeraars wordt het A-woord consequent en angstvallig vermeden. In ieder geval dragen zij niet expliciet uit dat zij in natura vergoeden en dat de rechtshulp gewoonlijk pas door een advocaat wordt verleend, indien diens inschakeling wettelijk vereist is. (Opmerkelijk is dat verzekerden veelvuldig spreken over "hun advocaat" terwijl zij feitelijk door mr. X, jurist in dienst van de verzekeraar zijn bijgestaan.)

Onderling opereren de verzekeraars in een vol-concurrerende markt. Daardoor zijn hun premies relatief laag. Dat brengt met zich dat de uitgaven ook zo laag mogelijk moeten worden gehouden. Daartoe wenden de verzekeraars een aantal instrumenten aan.

Een dekkingslimiet.

De doorsnee verzekerde zegt dat niets, omdat hij bij het afsluiten van de verzekering gewoonlijk geen weet heeft van de kostprijs van de diverse rechtshelpers en – in geval van procedures – de hoogte van de verschotten. In de praktijk komt die limiet vaak als een onverwachte en onaangename verrassing halverwege een lopende procedure om de hoek kijken.

Uitsluitingen.

Vrijwel zonder uitzondering sluiten de verzekeraars bepaalde rechtsgebieden van dekking uit. Men denke aan het personen- en familierecht c.q. echtscheidingen en strafzaken. Het dekken daarvan is in bedrijfseconomisch riskant omdat er te allen tijde sprake is van verplichte procesvertegenwoordiging en van (veelal) omvangrijke en dus tijdrovende procedures. Zulke zaken laten de verzekeraars derhalve maar al te graag voor rekening van de verzekerde of (ingevolge de wet op de Rechtsbijstand) voor het Rijk.

De vergoeding in natura.

De mogelijkheid om aan de hand van de aard en het stadium van het probleem/geschil telkens de goedkoopste rechtshelper in te schakelen (een eigen schaderegelaar, een eigen HBO- of universitair jurist, een eigen advocaat of, als het niet anders kan, een netwerk- of vrije advocaat). Dusdoende is het, zie ook hieronder, mogelijk om iedere zaak zo goedkoop mogelijk "weg te zetten".

Netwerkcontracten.

Het sluiten van fixed-fee-contracten met zo genoemde netwerkkantoren. Via zulke contracten wordt aan bepaalde advocatenkantoren jaarlijks een bepaald aantal zaken gegarandeerd, zij het op basis van fixed-fees. Daarbij wordt uitgegaan van de veronderstelling dat een netwerkkantoor op jaarbasis en met ruime inschakeling van stagiaires, in ieder geval een kostendekkende opbrengst kan genereren.

Advocaten in loondienst.

Het hebben van advocaten in loondienst geeft de verzekeraars de mogelijkheid om eenvoudige (d.w.z. niet veel tijd vergende-) zaken waarvoor een verplichte procesvertegenwoordiging geldt "in huis" te laten behandelen en de ingewikkelder (d.w.z. veel tijd vergende-) zaken uit te besteden, bij voorkeur op fixed-fee basis aan netwerkkantoren.

Onderbelichting vrije advocaatkeuze.

Vergt een verzekerde zaak (op een bepaald moment) het inschakelen van een advocaat, dan zal de verzekeraar de verzekerde wijzen op zijn vrije advocaatkeuze. Dat zij deze vrijheid echter niet benadrukken moge duidelijk zijn. Een vrije advocaat werkt immers op basis van uren x marktconform tarief. De praktijk leert dat men in zulke gevallen de verzekerde (die het civiele advocaten-land doorgaans niet kent en dus zijn verzekeraar zal vragen om suggesties) naar een eigen advocaat loodst, dan wel naar een netwerkkantoor.

De modus operandi van de verzekeraars is volstrekt legaal en getuigt van goed commercieel inzicht. Ik heb echter twee bezwaren tegen de consequenties van hun werkwijze.

Het eerste betreft de kwaliteitsvraag.

Voor het verlenen van goede rechtshulp, processuele bijstand daaronder begrepen, is niet alleen veel deskundigheid vereist maar ook toewijding. Dat kost vooral tijd en dus geld. Zoals elk commercieel bedrijf streeft ook de rechtsbijstandverzekeraar naar winstmaximalisatie en dus naar het vermijden dan wel zoveel mogelijk beperken van schade-uitkeringen. Hoe dat gebeurt is hierboven uiteen gezet.

Wie volhoudt dat de kwaliteit van de door of namens hen verleende rechtshulp nimmer heeft te leiden onder het streven om daar zo weinig mogelijk geld aan te spenderen, sluit zijn ogen voor de realiteit, alle peilingen, statistieken en beweringen die het tegendeel zouden aantonen ten spijt. Het "product" rechtshulp en vooral het resultaat daarvan, valt door de leek immers moeilijk op de juiste waarde te schatten.

Mijn tweede bezwaar betreft de concurrentie-verhoudingen tussen de advocatuur en de verzekeraars.

De advocaat is de rechtshulpverlener bij uitstek. De overeenkomst van opdracht die hij met zijn cliënt sluit is volstrekt transparant. Het stelsel van (wettelijke) regels waarin de advocatuur is ingebed voorziet in tal van waarborgen voor de cliënt/rechtzoekende en verklaart en rechtvaardigt de (economische) noodzaak om te declareren op basis van uren x tarief.

De verzekeraars volstaan met – ik chargeer enigszins – de boodschap dat hun polis (waarvan de jaarpremie nagenoeg gelijk is aan het bedrag dat een advocaat voor één uur in rekening brengt) de verzekerde hulp biedt bij al zijn juridische problemen.

Zo bezien voeren de balie en de verzekeraars een ongelijke concurrentiestrijd.

Quo vadis?

De verzekeraars beschikken over een sterke lobby in "Den Haag". Hun product, althans de

wijze waarop zij dat (d.m.v. reclame-slogans en dus op zijn minst onvolledig-) "verkopen" heeft de sympathie van regering en parlement, al was het alleen maar omdat het oprukken van de rechtsbijstandverzekering het beroep op de gefinancierde rechtshulp doet afnemen. De verzekeraars zullen het verhogen van de competentiegrens dus toejuichen en wel omdat daarmee een grote nieuwe markt voor hen ontstaat die zij kunnen bedienen met gemachtigden/rechtshelpers waaraan de wet geen enkele eis stelt.

Indien het huidige voorstel wet wordt zal de advocatuur het in kantonprocedures gaan verliezen van met name de verzekeraars. De (kwaliteits)waarborgen die zo kenmerkend zijn voor de advocatuur (maar waar een prijskaartje aan hangt) zullen het afleggen tegen het concept van de rechtsbijstandverzekering en de relatief lage premie. Dat e.e.a. uiteindelijk de kwaliteit van de bijstand in kantonzaken in negatieve zin zal beïnvloeden en dat de kantonrechters zich daar vroeg of laat over zullen gaan beklagen, staat voor mij vast, doch zal voorlopig wel niet worden onderkend door de politiek.

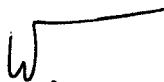
In de attitude van regering en parlement t.o.v. de advocatuur bespeur ik een grote ambivalentie, waarschijnlijk ten gevolge van een schrijnend gebrek aan inzicht in de werkelijke stand van zaken. Enerzijds houdt men zich intensief bezig met de balie (de Cie Van Wijmen, de herziening van de Advocatenwet, de Wid/Mot-discussie etc.) teneinde – kort gezegd – onze dienstverlening op een nog hoger en beter pijl te brengen en anderzijds aarzelt men kennelijk niet om ons een deel van ons exclusieve procesdomein af te nemen zonder (kwaliteits)eisen te stellen aan onze voornaamste mededingers op dat terrein.

Nergens gaat het gezegde: "Goedkoop is duurkoop" beter op dan in de wereld van de rechtsbijstand. Ook zo bezien is het merkwaardig dat de overheid de – mede op haar instigatie – steeds strenger geregelde advocatuur wil laten concurreren met mensen voor wie geen enkele (beroeps)regel geldt.

Dat is wat ik U graag wil meegeven.

Groetend,

t.t.,

L.Ph.J. van Utenhove

Dam, Mevr. F.J.R.N. van (n.vandam@advocatenorde.nl)

Van: Suyver, J.J.H. (j.suyver@advocatenorde.nl)

Verzonden: dinsdag 10 juni 2008 13:52

Aan: Dam, Mevr. F.J.R.N. van (n.vandam@advocatenorde.nl)

Onderwerp: FW: Conceptwetsvoorstel Evaluatiewet modernisering rechterlijke organisatie

Mr. J.J.H. Suyver
Algemeen secretaris
Nederlandse Orde van Advocaten
Neuhuyskade 94
Postbus 30851, 2500 GW Den Haag
Telefoon: + 31 (0) 70 335 35 11
Telefax: + 31 (0) 70 335 35 32
E-mail: j.suyver@advocatenorde.nl
<http://www.advocatenorde.nl>

Van: Knüppe F.A.M. [mailto:knuppe@dirkzwager.nl]

Verzonden: dinsdag 10 juni 2008 13:49

Aan: Suyver, J.J.H. (j.suyver@advocatenorde.nl)

Onderwerp: Conceptwetsvoorstel Evaluatiewet modernisering rechterlijke organisatie

Amice,

Hierbij een korte Arnhemse reactie op concept-wetsvoorstel (Evaluatiewet modernisering rechterlijke organisatie). Hoewel de deadline van 6 juni inmiddels gepasseerd is, leek het mij toch goed iets van een Arnhems geluid te laten horen. Ik verwacht overigens dat ditzelfde (of een soortgelijk) geluid vanuit een of meer andere lokale Ordes zal hebben geklonken.

Wat betreft de wijziging van de ressort-grenzen, de samenwerking tussen gerechten en het onderwerp van de hoofdplaatsen en nevenlocaties, neemt de Arnhemse Raad van Toezicht een neutraal standpunt in.

Ten aanzien van de ophoging van de competentiegrens voor de sector kanton tot EUR 25.000 is het standpunt gereserveerd tot negatief. Daarbij gaat het niet zozeer om de eigen belangen van de advocatuur, als wel om het publieke belang van de goede rechtsbedeling (6^e kernwaarde!). Deze lijkt in het geding als voortaan in het overgrote deel van de geschillen – dit voorstel zou circa 60% van de geschillen van de sector civiel van de Rechtbank raken, zo heb ik begrepen - partijen zich kunnen laten bijstaan door rechtshelpers zonder enige kwaliteitswaarborg of tuchtrechtelijke verantwoordingsplicht. Verder is het de vraag of de rechtbanken dit allemaal wel aan zullen kunnen omdat bij de diverse proceshandelingen de filterfunctie van de advocaat wegvalt en er bovendien onder leiding van advocaten minder vooraf geschikt zal worden wat als een autonome beweging tot een extra toestroom van zaken zal leiden. Als de rechtbanken dit niet aan kunnen, is het publieke belang van de goede rechtsbedeling eens te meer in het geding.

Hopelijk kan de bovenstaande opvatting nog worden meegenomen in de reactie naar de Minister.

Met vriendelijke groet,

F.A.M. Knüppe
Deken Arnhem

Dirkzwager advocaten & notarissen

mr. Frans Knüppe, advocaat
Velperweg 1, 6824 BZ ARNHEM
Postbus 3045, 6802 DA ARNHEM
T: +31 (0)26 353 83 13
F: +31 (0)26 353 83 84
E: knuppe@dirkzwager.nl
W: www.dirkzwager.nl

Dirkzwager lawyers & civil-law notaries

Frans Knüppe, lawyer
Velperweg 1, 6824 BZ ARNHEM, The Netherlands
P.O. Box 3045, 6802 DA ARNHEM, The Netherlands

RAAD VAN TOEZICHT VAN
DE ORDE VAN ADVOCATEN IN HET
ARRONDISSEMENT DORDRECHT

MR J. WIJNJA
SECRETARIS

De Algemene Raad van de Nederlandse
Orde van Advocaten
T.a.v. mevrouw F.J.R.N. van Dam
Postbus 30851
2500 GW 's-GRAVENHAGE

Sliedrecht, 5 juni 2008

Betreft: Conceptwetsvoorstel Evaluatiewet modernisering rechterlijke organisatie

Geachte mevrouw Van Dam,

Bij e-mail d.d. 20 mei jl. heeft u de Adviescommissies Wetgeving en de Raden van Toezicht verzocht eventueel commentaar naar aanleiding van bovenvermeld conceptwetsvoorstel uiterlijk 6 juni a.s. aan de Algemene Raad te uwer attentie te zenden.

Het conceptwetsvoorstel is onderwerp van bespreking geweest tijdens het periodiek kantorenoverleg in ons arrondissement op 28 mei jl.

Het overleg spitste zich toe op de met het conceptwetsvoorstel beoogde verruiming van de bevoegdheid van de kantonrechter door het ophogen van de competentiegrens en door de categorie consumentenkoop als aardzaak aan de competentie van de kantonrechter toe te voegen.

De bij het kantorenoverleg aanwezigen vrezen van de voorgestane bevoegdheidsverruiming een toenemend "amateurisme" in het kader van de rechtshulpverlening. Dat zorgt naar verwachting voor extra werk, niet alleen voor de rechterlijke macht doch ook voor de wederpartij die door een professionele rechtshulpverlener wordt bijgestaan. Een ongewenst neveneffect bestaat ook in de vrees dat justitiabelen die daarvoor thans nog wel in aanmerking komen, straks niet meer althans minder snel een toevoeging kunnen krijgen in een zaak waarin geen verplichte procesvertegenwoordiging (meer) bestaat.

Met vriendelijke groet,

J. Wijnja,
secretaris

Dam, Mevr. F.J.R.N. van (n.vandam@advocatenorde.nl)

Van: mr. drs. P.A.M. van Hoef [deken-roermond@putt.nl]
Verzonden: woensdag 14 mei 2008 12:46
Aan: Dam, Mevr. F.J.R.N. van (n.vandam@advocatenorde.nl)
Onderwerp: RE: Conceptwetsvoorstel Evaluatiewet modernisering rechterlijke organisatie
Opvolgingsmarkering: Opvolgen
Markeringsstatus: Rood

Deken der Orde van Advocaten
in het arrondissement Roermond

mr. drs. P.A.M. van Hoef

Geachte heer Suyver, beste Jan,

Gisteren heb ik het concept-wetsvoorstel met de Raad van Toezicht besproken.

Gaat de civiele rechter niet zijn lijdelijkheid (nog meer) verliezen, als iedereen in zaken tot € 25.000,-- zelf zijn verweer voeren mag? De Raad meent dat dit het geval zal zijn. Overigens kan hij zich wel in een verhoging van de competentiegrens vinden, maar acht een grens van € 10.000,-- reëler om én met het financiële belang van de rechtzoekende én met het belang van een onafhankelijke rechtspraak ten volle rekening te houden.

Hij heeft verder opmerkingen op het concept.

Met vriendelijke groet,

P.A.M. van Hoef

Postbus 436
5800 AK Venray
Patersstraat 15-17
5801 AT Venray
tel. 0478-521025
fax. 0478-521026
deken-roermond@putt.nl